

HOVINBYEN
SIRKULÆRE
OSLO

Høringssvar fra Hovinbyen Sirkulære Oslo (HSO) til Rapport fra Ekspertgruppen for utredning av virkemidler for å fremme sirkulære aktiviteter

Hovinbyen Sirkulære Oslo (HSO) er innovasjonsdistriktet for sirkulærøkonomi i Norges største byutviklingsområde. Vi samler eiendomsaktører, entreprenører, forskningsmiljøer, utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter. Oslo kommune har pekt HSO ut som arena for utvikling og testing av nye løsninger. Vi kan derfor tilby å fungere som testarena for forenklet regulering, pilotprosjekter og nye sirkulære forretningsmodeller i praksis.

Vi støtter ekspertgruppens overordnede vurderinger og deler ambisjonen om et langt mer sirkulært samfunn. Samtidig vil vi understreke at Norge trenger testarenaer og innovasjonsdistrikter som kan operasjonalisere virkemidlene i praksis. HSO kan spille en slik rolle, og vi ønsker å bidra til at tiltakene som foreslås faktisk lar seg gjennomføre og skalere.

Kapittel 7: Merverdiavgift

Vi støtter forslaget om å innføre en særavgift på tekstiler og en bransjefinansiert reparasjonsordning for elektronikk og hvitevarer. Det er viktig at avgiften er høy nok til å påvirke markedet for nye tekstiler, og at den innrettes slik at den ikke bidrar til en økt flyt av varer av dårlig kvalitet.

HSO støtter tiltak som gjør brukte varer mer konkurransedyktige enn nye, enten gjennom fritak for merverdiavgift eller gjennom direkte tilskudd. Vi mener imidlertid at ordningene må utformes slik at de er enkle og lite byråkratiske for næringslivet. Vi savner også at reparasjonsordningene omfatter tekstiler, og mener en tekstilavgift bør brukes til å finansiere reparasjon og nye forretningsmodeller for gjenbruk og ombruk.

Kapittel 8: Temaer på tvers

HSO kan benyttes som arena for testing av virkemidler på tvers av sektorer som bygg, avfall, tekstil og elektronikk. Vi mener det er avgjørende å etablere langsiktige og forpliktende rammevilkår som gir forutsigbarhet for investeringer i sirkulærøkonomien.

Vi støtter ekspertgruppens omtale av industriell symbiose og vil understreke at utnyttelse av overskuddsvarme fra datasentre er et viktig tiltak. HSO kan bidra til å utvikle og teste løsninger for integrering av overskuddsvarme i byens energisystemer.

HOVINBYEN
SIRKULÆRE
OSLO

Kapittel 9: Plast

Vi støtter tiltak som reduserer bruken av plast og styrker materialgjenvinningen. Samtidig må det erkjennes at ikke alt plastavfall egner seg for materialgjenvinning. For avfall som ikke kan eller bør materialgjenvinnes, vil forbrenning med energigjenvinning være nødvendig.

HSO mener at forbrenning med karbonfangst og -lagring (CCS), slik som anlegget på Klemetsrud, bør trekkes frem som et viktig klimatiltak. Slike anlegg sikrer trygg behandling av plastavfall og bidrar samtidig med karbonfjerning og verdifull energi til byen. Produsentansvarsordningen for plast bør vurderes utvidet til å omfatte mer plast og nødvendige behandlingskostnader, inkludert CO₂-avgift.

Kapittel 12: Tekstil

Tekstilsektoren mangler effektive løsninger for innsamling, reparasjon og ombruk. HSO kan teste bynære modeller for innsamling og sortering av tekstiler, samt utvikle pilotprosjekter for digital sporing og merking av produkter.

Vi mener at produsentansvaret for tekstiler må utformes tydelig og gi incentiver til oppskalering av materialgjenvinning, som i dag er lite utviklet. Det er også behov for å koble tekstilnæringen tettere til utdanning og innovasjonsmiljøer for å utvikle nye forretningsmodeller.

Kapittel 13: Bygg, anlegg og eiendom

Vi støtter en tydeliggjøring av TEK17 § 9-5 om material- og produktvalg egnet for ombruk og design for demontering. Slik kravet står nå oppleves det som en sovende paragraf som ikke implementeres i praksis. Det er behov for klare retningslinjer og forutsigbarhet for bransjen.

Vi støtter tydeligere retningslinjer for dispensasjon fra TEK17-krav ved omdisponering av eksisterende bygg, for eksempel fra næringslokaler til bolig. Dette kan gjøre flere transformasjonsprosjekter økonomisk og teknisk gjennomførbare.

Vi er i utgangspunktet positive til tydeligere rammer for krav om design for demontering, men advarer mot at kompliserte økonomiske beregningskrav kan føre til papirøvelser i tidligfase, heller enn reelle tiltak. Vi anbefaler at det utarbeides enkle og praktiske retningslinjer.

Når det gjelder dokumentavgift støtter vi prinsippet om likebehandling av nybygg og renoverte bygg. Vi mener at den beste løsningen er at særregelen for nybygg utvides til å omfatte renoverte bygg, med hovedombygging etter plan- og bygningsloven § 20-1 g) som kriterium.

Vi støtter også forslag om sterkere krav til energifleksible og «spillvarmeklare» bygg i TEK, slik at fremtidige bygg kan benytte fjernvarme, bioenergi, varmepumper eller overskuddsvarme fra nærliggende datasentre. Dette er særlig viktig i Hovinbyen, der slike løsninger er tilgjengelige.

HOVINBYEN
SIRKULÆRE
OSLO

HSO mener det bør stilles krav om digitale massehåndteringsplaner tidlig i prosjekter, og at disse kobles til hensyn for naturmangfold. Vi mener også at offentlige anskaffelser bør brukes aktivt til å stille krav til sirkulære løsninger, inkludert krav til emballasje og ombruk.

Kapittel 15: Avfall

HSO støtter at ombruk prioriteres foran materialgjenvinning og forbrenning, men vi mener rapporten undervurderer forbrenningens rolle i en helhetlig og trygg avfallshåndtering. Forbrenning sikrer destruksjon av miljøgifter og smittefarlig avfall, leverer energi og muliggjør gjenvinning av metaller fra bunnaske. Med karbonfangst blir forbrenning også et klimatiltak.

Vi mener at en norsk forbrenningsavgift ikke bør settes høyere enn i Sverige, da dette kan svekke beredskapen for trygg avfallsbehandling og samtidig redusere lokal energiproduksjon.

Vi støtter at produsentene pålegges ansvar for å forebygge avfall, særlig emballasje. Byggeplassavfall består i stor grad av emballasje, og vi mener offentlige byggherrer bør gå foran ved å stille krav til emballasje i anskaffelser. Dette kan gi raske resultater og sette standarder som sprer seg til hele bransjen.

Vi mener det bør etableres returordninger for feilbestillinger og overskuddsmaterialer, samt ordninger for å bruke kapp og skadet materiale i ny produksjon, slik som gips og isolasjonsmaterialer.

Vi støtter en utvikling mot bedre nasjonale systemer for digital sporing og statistikk for material- og avfallsstrømmer. HSO kan fungere som testarena for slike løsninger, med bynære huber og logistikk-løsninger for lagring og videre bruk av materialer.

Avslutning

HSO støtter ekspertgruppens hovedvurderinger, men vil understreke at gjennomføringen krever testarenaer, partnerskap og regulatorisk fleksibilitet. Vi ber departementet anerkjenne innovasjonsdistrikter som viktige verktøy for å operasjonalisere sirkulærøkonomien, og vi tilbyr Hovinbyen Sirkulære Oslo som en slik arena.